

Skotin við 9 x 17

Jákup Mørk

Fýrbeinti skapningurin liggur eina lotu og spraklar, hyggur eftir eigara sínum, aðrenn svartar røið verður sett at nakkanum. Síðani ljóðar skotið og brotpartar av einum sekund í seinni, er enn eitt seyðaliv farið framvið.

Vit færoyingar hava eina langa og drúgvu síðvenju, tá tað kemur til seyðahald. Í fleiri hundráð ár hava vit hildið, dripið og etið seyð, og fyri flestu okkara er tað krás fyri góman, tá vit kunnu seta tenninar í úrs-litið av seyðahaldinum, líkamikið um hetta er gjørt sum skerpikjót, ræst kjót, blóðpylsa ella okkurt heilt fjórða.

Eitt, sum ofta er ført fram seinastu árin, er, at nýggja ættarlíðið ikki hevur sama áhuga í handfaringini av seyði, og at hesin síðarvur tiskil er við at detta niður fyri.

Har umframt tykist tað ofta vera ein trupulleiki, at vit færoyingar ikki av álvara vilja víðverkna, hvussu nær við náttúruna vit liva. Tá seyður verður dripin, er ofta vanligt at børn verða hildin burtur frá, við tað at fólk kanska eru bangin fyri, at tey taka skaða av at siggja hetta.

Eg dugi ikki við mínum besta vilja at siggja, at børnini skulu taka skaða av júst hesari hendingini, ímeðan tey heldur enn gjarna sleppa at siggja, hvussu innvalur, hjørtu og livur verða drigin úr deyða kroppinum. Onkur vil kanska vera við, at tað er ikki gott hjá teimum at siggja alt hetta blóðið, men eftir mínum tykki er umráðandi at tey læra hetta, fyri á tann hátt at fáa eina náttúrliga nærveru við henda part av mentan okkara.

Fyri at hyggja nærri eftir, hvussu alt hetta við

Mynd Jens K. Vang

seyðahaldi og slakti gongur fyri seg, hevur Yngd verið ein túr úti í Havnardali, har vit hava verið hjá Poul Müller, bóndi, hevur flett nakrar av sínum seyðum.

Frá grannskoðara til bónda

Poul hevur seinastu árin ríkið bóndagardin í Havnardali. Aðrenn hetta hevur hann tó fingist við ymiskt annað, ímeðan pápi hansara hevur tikist við garðin. Eina tíð var hann í starvi hjá Sparikassanum, og eftir hetta starvaðist hann nokur ár, sum grannskoðari. Í 1995 fór hann so á landbúnaðarskúla, har hann legði seinastu hand á fyrireikingarnar til yvirtøkuna av festinum.

Summi vilja ivaleyst halda, at tað ljóðar eitt sindur løgi, at hava starv-

ast sum bankamaður og grannskoðari, aðrenn ein fer í holt við at bóndast, men Poul metir tó, at hann við hesum hevur fingið nógvar virðismiklar royndir, sum hann í dag kann nýta í bóndastarvinum.

Skal hava fleiri seyðir

A hagapartinum, sum hoyrir til festið, hava í ár gingið umleið 80 áseyðir. Poul sigur at hann arbeiðir við at hækka hetta talið, av teirri einfaldu orsök, at eftir hansara tykki kann hagin bera væl meira enn hetta tal.

Nakað av fyrireikingum skulu tó gerast í hesum sambandi. Seyðurin skal hava ein betri undirhaga at ganga á, tá veður og gróður ikki eru av tí besta. Fyri at bota um hetta hevur Poul roynt at taða ymsastaðni í haganum, soleiðis at meira gróður

fæst í lendi. Harumframt hevur hann bygt eitt seyðahús nær við bóndagarðin, har seyðurin altið kann sleppa inn. Sostatt kann seyðurin fæðast í seyðahúsinum, sum á henda hátt virkar sum eitt slag av undirhaga.

Trupulleikin av ov litlum undirhaga stavar frá, at festi hevur mist stóran part av tí lendi, sum fyrr varð nýtt sum undirhagi, við tað at rættuliga nógva av tí, sum er útstykkja yviri á Argjum, hoyrði til festi fyri nokrum árum síðani.

Sjálvandi eru nakrir seyðir, sum finna út av, at teimum ikki nýtist at stríðast fyri fæðina, men hetta metir Poul tó ikki vera nakran trupulleika.

Nýta hundar

Tá fjallini verða gingin, fara Poul og hjálparmenn hansara at reka. Í ár vóru teir 6 í tali, umframt at teir høvdu 4 seyðahundar hjá sær. Hundarnir eru av

borð - ercollie slagnum, og ikki kann sigast annað enn, at tað var sera stuttligt at siggja, hvussu væl hundarnir vóru nýttir undir sjálvum rakstrinum. Fyri ein havnarmann, sum satt at siga ongantið hevur verið við til tilikt fyrr, var tað sera hugtakandi at siggja, hvussu væl hundarnir aktaðu eigara sín. Bert nokur briksl og eitt sindur av veipan við ørmunum vóru nóg mikið. So spelaði hundurin avstað, og rak seyðin júst har, sum eigarin vildi hava hann.

So hvørt sum tíðin leið, komu fleiri og fleiri smærri seyðafylgji í eygsjón. Stútt legist afturat, og eftir at ein tíð var liðin, var allur seyðurin rikin oman móti seyðahúsinum, sum í hesum fari eisini verður nýtt sum ein rætt.

Síðani varð alt fylgi ríkið oman í húsið, og eisin her syrgdu hundarnir fyri, at eingin kundi snúgva sær undan. Eitt felag er í Føroyum fyri

seyða - hundaeigarar, og skipa limirnir í hesum felag fyri venjing og kappingum. Poul er tó ikki limur í hesum felag, men tekur sær sjálvur av venjingini. Hetta er gjørligt hjá honum. Hundurin er alla tíðina hjá Poul, og á henda hátt verður venjingin alla tíðina hildin við líka, við tað at hann hvønn dag fær nakrar orðrar, sum hann so skal læra at akta.

3 av 100 eru veðrar

Besti seyðirnir verða ikki drignir, við tað at hesir verða settir út til komandi ár. Poul visti ikki við vissu, hvussu nógvan áseyð hann fór at hava komandi ár, men roknaði við at talið fer at liggja um einar 100.

Av hesum eru 3 veðrar, sum so hava til uppgávu at brunda allar ærnar. Fyri at tryggja sær, at alt verður brundað, verður seyðurin fyrst hildin á einum avmarkaðum øki, aðrenn hann á várið